

de presă teatrală românească

II

1869

România dramatică. Iași, dec. 1869 — ian. 1870. Nerva Hodoș și Al. Sadi Ionescu (op. cit., pag. 610) o citează doar, după semnalările din presa vremii, ex. **Familia**, Pesta, 21 dec. 1869. Actorul și publicistul N. A. Bogdan, în monografia sa **Orașul Iași** (ed. a II-a, pag. 336, 1915), amintește și el revista, printre publicațiile artistice ale vechii urbe moldave.

1871

Cronicariul de București. București, 29 sept. 1871. Apare luna, miercurea și vinerea. Format 39 × 29. Redacția și administrația Lipsani 11. Tipografia Fr. Thiel. B.A.R.P. III 41.595 (doar nr. 1 din anul I). În descrierea bibliografică din 1913 a lui Nerva Hodoș și Al. Sadi Ionescu (op. cit. pag. 158) se menționează că ziarul se numește „de la nr. 2, **Între acte, organ special pentru susținerea intereselor teatrului**“. În 1969, George Baiculescu și colectivul (op. cit., tom. II pag. 822) n-au găsit numerele semnalate, deși, potrivit înaintașilor bibliografi, ziarul **La Roumanie** încă mai anunța apariția periodicului **Între acte** în 26 septembrie 1873 !

1875—1876—1877

Almanah musical de Theodor Burada. Iași. 1875. Anul I. Format 22×16, 66 p. Tipografia H. Goldner ; Iași, 1876. Anul II. Format 22×16, 88 p., idem imprimeria ; Iași 1877. Anul III. Format 24×18, 108 p., idem imprimeria. B.A.R. P.I. 5402.

Marele istoric, etnograf, folclorist, compozitor și profesor publică în cele trei numere ale almanahului său prime studii referitoare la istoria teatrului românesc. Investighează trecutul și prezentul **Conservatorului de muzică și declamațiune din Iași**, anexind prețioase tabele statistice. Studiul **Despre întrebarea muzicii în unele obiceiuri vechi**

ale poporului român, însoțit de texte și partituri (an. II, 1876), se află la începuturile cercetării sistematice a fenomenului scenic. Tot în poziție de pionierat se află și **Încercările despre originea teatrului național și a conservatorului de muzică și declamațiune** (din Moldova și Țara Românească), precum și **Cercetări asupra danțurilor și instrumentelor de muzică ale românilor** (an. III, 1877). Materia a fost prelucrată ulterior în **Istoria Teatrului în Moldova** (vol. I. 1915, vol. II, 1922). Vezi și ed. Theodor T. Burada — **Opere**, I—IV, Buc., 1974—1980, îngrijită de Viorel Cosma.

1885

La soirée théâtrale. „Publicație zilnică gratuită“, București, 25 nov. 1885. Format 28×20. Tipografia Isac Binder. Se conservă colecția de la nr. 8 din 9 oct. B.A.R. P.I. 1019.

Periodic bilingv de știri, anunțuri, reclame și încercări de „chronique théâtrale“. Date importante despre repertoriul trupei Fany Tardini-Vlădicescu, la teatrul **Dacia**, și despre „spectacolele pentru familii“ ale ansamblului I. D. Ionescu în sala **Orfeu**. Se răspindește programul Teatrului Național și al trupei de operă a **Societății dramatice** condusă de Gr. Stăhănescu. O curiozitate: Grigore Manolescu a preferat adaptarea franceză a lui A. Dumas, în locul textului original al dramei **Intrigă și iubire** de Schiller.

Comicul. „Revista populară. Apare 24 de broșuri pe an, conținând glume, anecdote, nuvele, critici, cântonețe, comedii, melodrame teatrale“. Focșani, 1 sept. 1885 — ? 1886 (7 numere, unele duble). Format 24×16. „Redacțiunea în **Teatrul Lupescu**“. Tipografia **Unirea**, Al. Codreanu. B.A.R. P.I. 328.

Revista actorului focșănean Ioan Lupescu, doritor să înzestreze dramaturgia națională cu „...180 de manuscrise-comedii, melodrame, compoziții și prelucrări“. Tipărește doar vreo câteva piese, însoțindu-le cu „explicația tipurilor, deghiza-

mentul actorilor și punerea în scenă după metoda cel mai practică". Cel care zidise teatrul local la 1872, încuraja astfel „teatrul de societate”. Dar „lipsa sănătății bătrînului redactor” și nep plata abonamentelor fac să înceteze apariția pitoreștii reviste.

1886

Theatru. București, 5 oct. — 30 nov. 1886. 1 pe săptămînă. Apare duminică. Format 30×23. Director Th. M. Stoenscu. Redacția și administrația Str. Biserica Enei 1. Tipografia „Revista literară”. Se conservă n-rele 2 (12 oct.), 3 (26 oct.) și 9 (30 nov.) B.A.R. P. II. 40706.

Gazeta ambiționează să reformeze viața teatrului „cauterizîndu-i buba de care suferă”. Apare în atmosfera grupării de la **Literatorul** a lui Al. Macedonski. Atacurile se concentrează asupra directorului Teatrului Național, C. Stăncescu, probabil insensibil la producțiile dramatice ale „splendidei generații”.

Aristizza Romanescu este elogiată într-o melodramă care atunci și mai tirziu „deșerta mahalalele”, **O crimă celebră**. O mostră de stil cronicăresc de la 1886: „În mod general dar, ansamblul piesei, sau mai bine armonia în acțiune, gesturi, dicțiune, mimică și joc de scenă, prezența într-adevăr o întrunare a tuturor elementelor artistice spre a ne da în total rezultatul cel mai satisfăcător”.

1887

Julian-Programme. Numéro extraordinaire. București, 8/20 ian. 1887. Format 23×16. Tipografia „L'Indépendance roumaine”. B.A.R. P.I. 40015.

Număr unic scos în limba franceză de ziarul „L'Indépendance roumaine”, care a organizat la Teatrul Național o reprezentație în beneficiul marelui actor Ștefan Iulian. O amănunțită biografie a celui omagiat semnează cunoscutul cronicar monden Mișu Văcărescu (Claymoor).

1889

Artistul român. „Periodic artistic și literar. Special pentru teatru, circuri,

concerte, muzică și belle-arte”. București, 19 ian. 1889. Format 33×25. Tipografia I. Binder. Se conservă doar primul număr, poate unic. B.A.R. P. II. 40361.

Articolele cu caracter eclectic, nesemnate. Se regretă rapacitatea „divelor” în turneu la noi, care cer sume exorbitante. În „foița” ziarului (foiletonul!) se promite un documentar **Liszt și Barbu Lăutaru**. Știri teatrale și muzicale din mai multe capitale europene.

1891

Anuarul Conservatorului de muzică și declamațiune din București pe anul școlar 1889—1890. București, 1891. Format 20×12. Tipografia Curții regale F. Göbl și fiii, 39 p. (continuă pînă în 1900). B.A.R. P.I. 7142.

Primul anuar al școlii naționale de muzică și teatru înființată la 1864, conținînd diagrama personalului didactic, statistica elevilor, programele școlare etc.

Din 1873, profesorul clasei de declamație este Ștefan Vellescu. Printre elevii din cei trei ani de studii ai anului școlar 1889—1890, se numără Ion Livescu, Ion Brezeanu, Georgescu Achil, Ion Cuțarida, Lucreția Ionescu (Brezeanu).

Programa cursului de declamație. **Anul I:** Principii generale în arta teatrală. Despre declamațiune. Dicțiunea, mecanismul și organele vocii. Observațiuni generale asupra mecanismului și modulărei vocii. Recitări gradate în diferite genuri cu aplicațiunea principiilor explicate. Exerciții. Elemente de mimică. **Anul II:** Dezvoltări asupra artei de a vorbi, studiul rolurilor în scene mici. Definițiunea genurilor în execuțiunea teatrală. Tonul naiv, respectuos, prietenesc, ironic, disprețuitor, rece, batjocoritor, grav, trist, vesel, glumeț etc. Scene din diferiți autori cu dezvoltarea principiilor explicate. Exerciții. **Anul III:** Tragedia, drama, farsa. Explicări asupra acestor genuri de producțiuni scenice. Studiul rolurilor. Critica unui rol din punct de vedere al execuțiunii scenice. Scene sau acte din piese scrise în orice gen teatral. Exerciții.

Ionuț NICULESCU

(Continuare de la p. 153)

În decorul sugestiv și funcțional construit de I. G. Sumbatașvili (artist al poporului al U.R.S.S.) există un spațiu al memoriei și al conștiinței. De acolo, învăluite în ceață, apar cînd și cînd siluetele îmbrăcate în uniformă ale soldaților de acum peste patru decenii. În gesturile lor măsurate, în replicile lor eliptice, în spaima și în curajul lor este sursa întim-

părților de astăzi. Tot așa cum încrederea în sensul și valoarea actului scenic, așa cum îl practică astăzi colectivul teatrului „V. F. Komissarjevskaja”, își află rădăcina în acel an 1942, cînd în Leningradul asediat de dușmani se năștea acest teatru, pentru a dovedi încă o dată puterea artei de a învinge, prin exprimarea alcătuirii interioare a omului, și foamea, și frigul, și moartea.

169